

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

Geliş/Received: 09.01.2022 Kabul/Accepted: 26.01.2022

MOCKİNGBİRD DON'T SİNG (KUŞLAR ARTIK ŞARKI SÖYLEMİYOR) FİLMİNİN ÖZEL EĞİTİM AÇISINDAN İNCELENMESİ

Maşallah ÖZER¹

Özet

Bu çalışma gerçek hayattan uyarlanarak 2001 yılında gösterime girmiş olan filmin özel eğitim alanıyla ilişkilendirilerek çocuğun gelişimindeki kritik evrelere farklı bir bakış açısı sunması amacıyla ele alınmıştır. Bu amaçla filmde yer alan Katie karakterine, diğer karakterlerin etkisi erken çocukluk döneminde özel eğitim açısından analiz edilmeye çalışılmıştır. Bağlanma ve kritik dönem ile ilişkili olduğu düşünülen sahneler erken çocukluk gelişiminin önemine değinilerek irdelenmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak; bağlanmanın, erken çocukluk döneminde kritik dönemlerin ve uygun müdahalelerin çocuğa sunulmasına hizmet eden erken çocukluk özel eğitiminin, çocuğun tüm gelişim alanları ve ileriki yaşantısı üzerinde şekillendirici etkisi olduğu görülmüştür. Bu film ve benzer filmler özel eğitim bölümü dışında çocuk gelişimi, psikoloji, gölge öğreticilik gibi bölümlerde eğitim gören öğrencilere izletilebilir ve analizlerle farklı bir bakış açısı ve farkındalık kazandırılabilir.

Anahtar Sözcükler: Bağlanma; kritik dönem; erken çocukluk; özel eğitim

A SPECIAL EDUCATION REVIEW OF MOCKİNGBİRD DON'T SİNG

Abstract

This study has been discussed in order to present a different perspective to the critical stages in the development of the child by associating the film, which was adapted from real life and released in 2001, with the field of special education. For this purpose, the effect of other characters on the character of Katie in the movie was tried to be analyzed in terms of special education in early childhood. Scenes that are thought to be related to attachment and the critical period are tried to be explained by referring to the importance of early childhood development. In the study, the document analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used. As a result; It has been seen that early childhood special education, which serves to present the child with attachment, critical periods in early childhood and appropriate interventions, has a shaping effect on all developmental areas and future life of the child. This film and similar films can be watched by students studying in departments such as child development, psychology, shadow teaching, apart from the special education department, and a different perspective and awareness can be gained through analysis.

Keywords: Attachment; critical period; early childhood; special education

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi/Research Article

Kaynakça Gösterimi: Özer, M. (2022). Mockingbird Don't Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor) filminin özel eğitim açısından incelenmesi. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, 3(1), 24-35.

¹ Öğretim Görevlisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu, Engelliler İçin Gölge Öğreticilik Programı, İstanbul-Türkiye, masallahozer@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8152-9189.

1. GİRİŞ

Tarihin her dönem ve toplumunda çocuklar bir yandan korunması gereken kesim olarak görülürken diğer taraftan da en çok istismara maruz kalan kesim olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre çocuğun sağlık ve gelişimine zarar veren her türlü fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismar, çocuk istismar ve ihmali olarak tanımlanmaktadır. Çocuk istismar ve ihmali, tüm dünya ülke ve kültürleri için önemli bir meseledir (Kırbaç, 2017). Bu sebeple çocukların tıpkı yetişkinler gibi haklara sahip olabileceği düşüncesiyle uluslararası düzeyde belgeler kabul edilmiştir (Karakaş ve Çevik, 2016). Böylelikle dünya tarihinde çocuk haklarıyla ilgili önemli belgeler yer almıştır. Bunlar sırasıyla 1924 Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi, 1959 Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi, 1989 Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'dir. Bu belgelerden çocuğun haklarına dair atılan ilk adımlardan biri olan 1924 Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi'nin beş maddesinden ilk ikisine göre;

1. Çocuk, beden ve ruhen doğal biçimde gelişmesine olanak sağlayan şartlar içinde bulundurulmalıdır.
2. Acıkan çocuk beslenmeli, hasta çocuk tedavi edilmeli, fikren geri kalmış çocuk eğitilmeli, yoldan çıkmış çocuk doğru yola getirilmeli, terk edilmiş çocuk korunmalıdır (Erbay, 2009).

Fiziksel ve zihinsel bakımdan daha olgunlaşmamış çocuğun doğum öncesi ve doğum sonrası da uygun yasal korunmaya alınması, çocuğun özel olarak korunmaya ve bakıma ihtiyaç duyması gibi amaçlarla 1959'da Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi ilan edilmiştir. On ilke ile çocuğun haklarının gözetilmesi için anne/baba, kadın/ erkek, yerel makam ve ulusal hükümetler gibi toplumun her kesiminin katılımına çağrılar yapılmaktadır. Bu ilkeler gereğince;

Bedensel, zihinsel ve toplumsal bakımdan engelli çocuğa, özel durumunun gerektirdiği özel muamele, eğitim ve bakım sağlanır (İlke 5).

Çocuk her türlü ihmal, zulüm ve sömürüye karşı korunur. Çocuk her ne biçimde olursa olsun ticaret konusu olamaz (İlke 9) (Maltepe Üniversitesi, 2021). 1959 Bildirgesi'nin ardından 1989 yılında Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, doğumdan ergenlik ve birinci yetişkinliğe kadar olan çocukların yaşamlarının tüm alanlarını kapsamıştır (Kurt, 2016). Bu sözleşmenin temel amacı, çocuğun üstün yararını sağlama ve çocuğun varlığını, gelişimini en iyi şartlarda sürdürülmesidir (Unicef, 2021). Bildiri ve Sözleşmeler gereğince de çocuğun yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve hukuksal dayanakları ile çocuğun korunması sağlanmıştır. Bireylerin sağlıklı yetişmesi ve gelişmesinin temelinde onların sağlıklı çocukluk geçirmiş olmaları yer almaktadır (İlaslan, 2009). Bu sebeple günümüzde başta Unicef olmak üzere birçok kuruluş çocuğa yönelik politika ve hizmetlerinde çocuğun iyi olma halini hedef alan girişimlerde bulunmaktadır. İyi olma hali, "Bedensel, bilişsel, sosyal/duygusal gelişim kanallarıyla kişinin kendisiyle ve toplumla ilişkili olarak kendi has potansiyelini geliştirmesidir." Çocuğun iyi olma hali, kendi hayatını şekillendirmesini temel alan bir düşünce biçimini benimsemektedir. Çocuğun bu iyi olma hali üzerinde ihtiyaçlarının karşılanması, sağlığının yerinde olması ve gelişiminin aksamadan devam etmesi gibi parametreler yer almaktadır (Karakaş ve Çevik, 2016). Bireyin doğum öncesi dönemden başlayarak ömrünün sonuna kadar etkisi olan aile, bireyi her yönüyle geliştirmekte ve ruhsal gelişimi, oluşum ve davranış biçimleri bakımından da kişiyi yönlendirmektedir. Aile ilişkileri, çocuğun hayatındaki kişi, olay ve tüm yaşam olaylarına karşı göstereceği tutumların temelini oluşturma etkisine sahiptir (Yavuzer, 2001). Bebekler doğdukları andan itibaren korunma, temel ihtiyaçlarının giderilmesi, sevmeye ve sevilme gibi duygusal bağlarının giderilmesinde de genellikle aile içindeki bireylerden biri olan bir yetişkine ihtiyaç duyarlar (Ainsworth, 1967). Bebeğin bu ihtiyaçlarının giderilmesinin temelinde ise bakım veren ile bebek ilişkisinin temelini oluşturan duyarlılık yer almaktadır. Duyarlılık, bebeğin ihtiyaçlarının zamanında karşılanması, bebekle aktif etkileşimde bulunulması ve bu duyarlılık sonucunda bebek ile bakım veren kişi arasında kurulacak bağı temsil etmektedir (İlaslan, 2009). Bakım veren ile bebek arasında kurulan bu duygusal bağ ise Bowlby ve Ainsworth'ün çalışmaları sonucunda "Bağlanma Kuramı" olarak tanımlanmıştır. Bağlanma, bireylerin hayatlarında kıymetli gördükleri kişiler ile aralarında duygusal etkileşimler geliştirmeleri ve kendilerini güvende hissetmeleri olarak tanımlanmaktadır (Bowlby, 1973). Yaşamın ilk yıllarında temelleri atılan bu bağlanma örüntüleri, çok fazla değişikliğe uğramadan yaşamın ileri dönemlerine de aktarılmaktadır (Yıldız, 2012). Yaşam boyu etkisini sürdüreceği olan bu bağ, çocuğun kişilik gelişimini etkilemekte ve oluşan kişilik, hayat boyu değişimlere karşı da direnç oluşturmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006). İhtiyaçları zamanında ve yeterli giderilen bebek, duygusal rahatlığa eriştikçe, bakımını yapan kişiyle kurduğu ilişkiye dayalı olarak, dünyayı güvenli bir yer olarak algılar, kendisini sevmeye layık görerek önemli hisseder (Çalışır, 2009). Temel ihtiyaçları çatışma halini düşmeden karşılanan bebek, psikolojik rahatlığa erişir ve böylelikle sağlıklı kişilik gelişiminin oluştuğu

söylenbilir (Özdemir ve ark., 2012). Temel ihtiyaçların karşılanması sırasında yenidoğanın başvuracağı kişi, kendisiyle yakından ilgilenen kişidir ve bu kişi genellikle anne olmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006). Halbuki doğum öncesi dönemde ve doğum sürecinde babanın anneye destek olması, bebeği gördüğü an, babanın bebeğe bağlanmasına ve bebeğine daha çok ilgi göstermesine olanak sunmaktadır (Yavuzer, 2005). Temelde aile/bebek ilişkisine dayalı olan bağlanma süreci, gebelik, doğum ve doğum sonrası süreç olarak üç dönemde gelişmektedir ve bebeğin sağlıklı gelişimindeki anahtar rol ise anne ve babaya düşmektedir (Köse ve ark., 2013). Çocukluk gelişiminden yetişkinliğe doğru uzanan sürede, sağlıklı bağlanmanın oluşması önemsenmelidir. Bowlby'e göre bakım veren ile çocuk arasında kurulan güvenli bağlanma neticesinde ancak sağlıklı psikolojik gelişim mümkün olmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006).

Yenidoğan döneminde bağlanmayla eş zamanlı devam eden gelişim, erken çocukluk yıllarında zihinsel, sosyal/duygusal, dil ve fiziksel gelişim dönemlerinin kritik evrelerini de barındırmaktadır. Doğum öncesinden başlayarak yaşamın sonuna kadar devam eden gelişim, bir bütün olarak devam etmekte ve belirli zamanlarda farklı özellik ve hızla seyretmektedir (Demirci ve Kartal, 2012). Bu gelişim sürecinde bazı öğrenmelere karşı yüksek duyarlılık ve algı gösterilen zaman dilimleri bulunmaktadır (Ummanel ve Dilek, 2016). Özellikle erken çocukluk yılları kritik evre olarak kabul edilmektedir. Yaşamın ilk yıllarında gelişim için gereken nöral yollar bu dönemde oluşmakta ve ileriki öğrenmeler, davranış ve sağlık için gereken temeller atılmaktadır (Demirci ve Kartal, 2012). Özellikle erken çocukluk döneminde beyin gelişiminin önemine dikkat çekilmekte bu dönemde yapılacak müdahalelerin bilişsel gelişime olan olumlu etkisi sıklıkla vurgulanmaktadır. Çocuk yaşadığı çevreyi keşfettikçe, bakım verenler ile etkileşimde buldukça beyinde yeni nöron bağlantıları oluşmaktadır (Akdağ, 2015). Beynin en hızlı haliyle geliştiği ve bakım verenlerden gelen sevgi, uyarım ve rahatlığa karşılık sinirsel bağlantılar oluşmaktadır (Ghebreyesus, 2018). Oluşan bu nöron bağlantılar bebeğin ebeveynleri ve yakın çevresinden gelen uyarıcılar ile güçlenmekte ve kalıcı hale gelmektedir. İhmal edilen bebeklerde ise beyin yeterli gelişimi gösteremeyerek tüm bölgelerindeki gelişimini tamamlayamamaktadır (Akdağ, 2015). Bilişsel gelişimin yanı sıra yenidoğan dönemindeki motor hareketlerde bebeğin sağlıklı gelişimindeki kritiklerdendir. Bebek 0-1 yaş döneminde iki tür hareket göstermektedir. Biri kontrolsüz vücut hareketleri, diğeri ise refleksif hareketlerdir. Her iki tür eylemde bebeğin istemsiz kas hareketleridir; ancak bebeği istemli hareketlere yöneltecek hazırlıkların provalarıdır. Yürüme refleksi, bebeği yürümeye, yanağına dokununca kafasını çevirip emme hareketini göstermesi, beslenme sürecine birer hazırlıktır (Aral ve Baran, 2001). Yenidoğan refleksleri olarak geçen bu motor hareketler, kalıcı reflekslere dönüşürse bir beyin hasarı belirtisi olabileceği gerekçesiyle uygun vakitte kaybolması kritik etkiye sahiptir (Gander ve Gandiner, 2010). Bu dönem bakım verenlere çocuğun gelişimini işlevsel olarak geçirmesi ve desteklemesi açısından temel ve imkân oluşturmaktadır (Harjusola-Webb, Gatmaitan ve Lyons, 2013).

Bebeklik döneminin sona ermesiyle, öz bakım becerileri ve bağımsız hareket etme arzularının görüldüğü iki yaş itibariyle ilk çocukluk dönemi başlamaktadır (Ummanel ve Dilek, 2016). Bu dönemdeki çocuk, yürüme, konuşma, kendi varlığını etrafından ayrı olarak algılama ve gittikçe bağımsızlaşma yetilerini sergileme eğilimindedir. Yaşamın ikinci yılındaki motor ve dil gelişimindeki hız çocuğu bağımsızlaştırmaktadır (Yavuzer, 2005). Koşma, atlama, zıplama, sekme, yakalama, topa vurma gibi temel hareketler 2-6 yaşlar arasında kazanılmakta ve bu yaşlarda çocuk yeni ve karmaşık becerileri zamanla edinmiş olmaktadır (Aral ve Baran, 2001). 6 yaşın sonuna doğru ise çocuğun harekete dayalı motor gelişimi iyice yavaşlayarak azalmaktadır (Yavuzer, 2001). Temel hareketlerin kazanılması gibi evrensel davranışlar büyük oranda sinir- kas olgunlaşması gerektirmektedir (Gander ve Gandiner, 2010).

Dil gelişimi gibi evrensel kabul edilmeyen davranışlar ise temelde çevresel etmenlerden daha sıklıkla etkilenmektedir (Demirci ve Kartal, 2012). Dil gelişimi, insan ve toplumdan ayrıştırılamayacak ve bütün alanlarla ilişkisi bulunan bir olgudur (Aksan, 1998). Çocuklar, yaşamın ilk üç yılı gibi kısa bir zaman diliminde konuşma dilindeki temel ses, yapı ve işlevleri kazanır. Bebeklerin ilk anlaşılır sözcüklerini duymadan önceki bu dönem 'dil öncesi' olarak adlandırılır. Dil Öncesi dönemde, bebeğin ağlaması ilk evre olarak kabul edilmektedir ve doğumdan sonraki ilk 15 günde bebekler ağlama dışında çok az ses çıkarmaktadır (Gander ve Gandiner, 2010). Yenidoğanın ilk sesli iletişimi olan ağlama tonu ise ihtiyacına göre farklılıklar göstermektedir. Açlık ve ağrı ağlamaları yaşamın ilk haftalarından itibaren kolayca ayırt edilmektedir (Karacan, 2000). Zamanla dışkılama ağlaması da diğer ihtiyaç ağlamalarından ayırt edilir hale gelmekte ve çocuğun yüz ifadesi, mimikleri de dışkılama sırasındaki ağlamalara eşlik etmektedir (Sun ve Rugolotto, 2004). İkinci ayda bebekler agulama olarak isimlendirilen sesler çıkartır ve bu dil öncesi dönemin ikinci evresi kabul edilmektedir. İşitme engeli bulunan bebeklerin de agulama seslerini çıkartıyor olmaları, bu becerinin de doğuştan var olduğunu göstermektedir.

Üçüncü evre olarak bahsedilen cıvılda evresi, bebeklerin kültürlerinde var olan sesleri çıkarmaları, gerçek konuşma dilindeki cümleleri uzun dizgiler halinde tonlamalar kullanarak üretmelerini içermektedir. İşitemeyen bebekler de her ne kadar kendilerini ve çevredeki sesleri duyamıyor olsalar da bu evreye dahil olmaktadır; ancak bu noktadan sonra özel eğitim almadıktan sonra cıvılda evresinin ötesinde dil becerileri edinemezler ve zamanla ses vermeleri de azalma gösterebilmektedir (Gander ve Gandier, 2010). Okul öncesi yılları içinde barındıran gelişim süreci ise ‘temel dil yeteneklerinin kazanıldığı dönem’ olarak adlandırılmaktadır (Karacan, 2000). Çocuğun sahip olduğu sözcük dağarcığı, doğrudan duyduğu ya da çevresinden öğrendiği sözcüklerden meydana gelmektedir (Yavuzer, 2005). Çocuk tarafından genellikle kullanılan ilk kelimeler isimlerdir; zamirler ise sonraki dönemde ortaya çıkmaktadır (Karacan, 2000). Erken çocukluk döneminin dil gelişimi açısından önemli olduğu ve çeşitli sebeplerle çocuğun dil gelişiminin geri kalması durumunda yaşamın tüm alanlarının etkileneceği araştırmacılar tarafından ısrarla vurgulanmaktadır (Kol, 2011). Kritik bir etkiye sahip olan dil gelişimi için erken çocukluk dönemi yatırımları önemsenmelidir. Bu dönemde çocuklar, çevreyle etkileşim yolu, taklit, model alma gibi çeşitli süreçlerle dil becerilerini geliştirebilir (Kol, 2011). Çocuğun gelişen dil becerileri, toplumsal ve bilişsel gelişiminin artmasını da desteklemektedir (Gander ve Gandier, 2010).

Gelişim süreci içinde sevgi, zengin uyaranlar, ailenin tutarlı tutumları çocuğun gelişimini olumlu etkilerken, her türlü istismar ve ihmal de çocuğun uygun gelişimsel potansiyeline ulaşmasına mâni olmaktadır (Özmert, 2006). Çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanması, gelişimsel sürecine destek olunması, ihmal ve istismardan korunmasında ise anne ve babalar en etkin kişiler olmaktadır. Çocuğun bu gelişim süreci içinde anne ve babaların ayrılmaz ikili olarak sürece dahil edilmesi gerekmektedir. Günümüzde literatürde bağlanma üzerine yapılmış çeşitli araştırmalar incelendiğinde, bebeklerin anneleri ile kurduğu zengin ilişkiye dair olumlu sonuçlar yer almaktadır. Diğer taraftan babalarında bebekleri ile bağlanma ilişkileri kurdukları ve bu bağlanma örüntülerinin bebeklerin gelişimleri üzerinde kıymetli etkileri olduğu bulguları literatüre katkı sağlamaktadır (Anlıak, 2004). Sonuç olarak, anne ve babanın temelde çocuğa en elverişli gelişim olanağını sunması, çocuğun kendini geliştirmesi için gerekli koşulları oluşturması gerekmektedir (Öngider, 2013).

“Mockingbird Don’t Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)” filmi, erken çocukluk yıllarında bakım şeklini ve bakım veren ilişkisini ortaya çıkarması ve erken çocukluk yıllarındaki gelişimsel takibin önemini ortaya koyması açısından önemlidir. Diğer bir yandan filmde erken çocukluk döneminde kazanılması beklenen becerilerin ilerleyen gelişim seyri içinde telafisi olmayacak gelişimsel geriliklere yol açtığı, oluşan bu geriliklere özel eğitim kapsamındaki bireyselleştirilmiş eğitim yöntemleriyle müdahale edilişi ve bu eğitim sürecinde çoğu zaman kritik evrelerin geçirilmesine bağlı olarak eğitimin yetersizliği de ele alınmıştır. Bununla birlikte beslenme, temizlik gibi temel ihtiyaçların karşılanması, bu ihtiyaçların nasıl bir etkileşim ile karşılandığı ve bebeğin ihtiyaçlarını gidermekten sorumlu kişinin hem kendi psikolojik sağlığı hem de bakım verdiği bebekle kurduğu bağlanma ilişkisi birçok alanı ilgilendirecek önemli sonuçları ortaya koymaktadır. Bu önem ışığında filmin, multi disiplinler alanlar tarafından incelenmesiyle alana farklı bakış açısı katacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak erken çocukluk yıllarının çocuğun tüm gelişim alanları için kritik bir etkiye sahip olduğu ve çocukla etkileşimde bulunan kişi, ebeveynler dahi olsa çocuğun gelişimini olumsuz etkileyebilecek tutum ve inançlara sahip olabilecekleri gerekçeleriyle filmin özel eğitim alanı bakış açısıyla analiz edilmesi gerekli görülmüştür.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada, “Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor” filmini özel eğitim alanı açısından incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Doküman analizi yöntemi, incelenmesi hedeflenen olgularla ilgili yazılı materyaller, film, video ve fotoğraf gibi görsel malzemelerin analizini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

2.1. İşlem

“Mockingbird Don’t Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)” filmi detaylı bir şekilde incelenmiş ve filmdeki Katie karakterinin büyüdüğü çevrenin ve ebeveynlerinin yaklaşımının erken çocukluk gelişiminde bağlanma ve kritik dönemin önemine göre analiz edilebileceği öngörülmüştür. Filmin analizi yapılırken “kuşlar artık şarkı söylemiyor” filmini özel eğitim alanı açısından incelemek amacıyla araştırmacı tarafından iki kez en başından sonuna kadar izlenip ilgili sahneler karar verilmiştir. Sonrasında özel eğitim alanında bağlanmanın ve erken çocukluk evresindeki kritik dönemlerin öğrenme ve gelişim süreci üzerindeki etkisiyle ilişkili olabileceği

düşünülen ilgili sahneler beş kez daha izlenip deşifre edilmiştir. Deşifre edilen sahneler analiz sürecine dâhil edilmiş ve söz konusu erken çocukluk yıllarında bağlanma ve kritik dönemi ortaya koyan sahnelerden örnekler verilerek analiz süreci tamamlanmıştır. Yapılan nitel araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik aşamaları için uzman incelemesine başvurulmuştur. Uzman incelemesi, nitel araştırmaların geçerli ve tutarlı olmasını sağlamak amacıyla sıklıkla kullanılan stratejilerden biridir. Konu hakkında detaylı bilgiye sahip olan uzmanın araştırmayı farklı açıdan değerlendirerek araştırmacıya geri bildirimlerde bulunması, araştırmanın daha nitelikli hale gelmesine imkân sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yapılan bu araştırmada konu hakkında yeterli bilgisi olan alanında uzman bir öğretim üyesi tarafından gerekli değerlendirmeler yapılmış ve geri bildirimler ışığında araştırmanın çeşitli bölümleri şekillenmiştir.

2.2. “Mockingbird Don’t Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)” Filminin Künyesi

Tablo 1’de “Mockingbird Don’t Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)” filminin demografik bilgilerine ve konusuna yer verilmiştir (Wikipedia, 2001):

Tablo 1. “Mockingbird Don’t Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)” Filminin Künyesi

Filmle İlgili Demografik Bilgiler	
Uyarlama:	Gerçek Hayat
Yapım Yılı:	4 Mayıs 2001
Oyuncular	Melissa Errico (Sandra Tannen) Joe Regalbuto (Dr. Norm Glazer) Sean Young (Dr. Judy Bingham) Michael Lerner (Dr. Stan York) Kim Darby (Louise Standon) Tarra Steele (Katie) Laurie O'Brien (Beverly Glazer) Ed Brigadier (Bay Manning) Sharon Madden (Bayan Manning) Jack Betts (Wes Standon) Ben Messmer (Rob) Lora Anne Criswell (Colleen) Michael Azria (Billy Standon) Josh Boyd (Johnathen Glazer) Bryn Larsen (Rachel Glazer)
Tür	Drama
Yayın Dili	İngilizce
Ülke	ABD
Süre	98 dakika

Dizinin Konusu

Gerçek hayattan yola çıkarak sinemaya uyarlanan film, Katie adında 13 yaşındaki kızın yaşamını ele almaktadır. Bebekliğinden 13 yaşına kadar kilitli kapısı olan ve gazete kâğıtlarıyla kaplanan camların arasından sızan bir damla güneş ışığıyla aydınlanan bir odada hareketsiz, sessiz ve yalnızlığa mahkûm bir hayat sürmüştür. Bedensel hiçbir yetersizliği bulunmamasına rağmen en temel ihtiyaçlarının giderilmesinde babasına bağımlı olmak zorunda bırakılmıştır. Kate’in 13 yaşına kadar aynı kumaş parçasını giydiği; elleri, yüzü ve bedeninin kir içinde olduğu filmin ilk iki dakikasında gösterilmektedir. Kate’in annesinin psikolojik ve fiziksel şiddet görüyor olması kızına yardım etmesini uzun bir süre engellemiştir. Aile içindeki rolü bastırılmış olan annenin Katie’e ihtiyacı olan sevgiyi, şefkati vermek için yaklaşması pek mümkün olmamıştır. 1970 yılında annesinin ve abisinin evden kaçıp sosyal hizmetlere başvurmasıyla halk bu durumu öğrenmiş ve zayıflıktan bitap düşen Katie, Los Angeles’ta bir hastaneye yatırılmıştır. Kendisine çevresi tarafından “vahşi kız” olarak hitap edilen Katie, ona öğretilmeyen dili

konuşmamaktadır. Hastaneye yatırıldıktan sonra dış dünyanın kapısını aralar. Ancak doktorlar ve uzmanlar tarafından da para ve kariyer uğruna kullanılır. Katie uzman, öğretmen, anne ve koruyucu ailelerle birlikte sürekli değişen bir hayatı deneyimlemeye başlar.

Öğretmen Judy'nin Katie'yi hastaneden alıp evine getirmesiyle Katie'nin göçebe hayatı başlar. Kendisi bir terapist olan Dr. Norman ile çocuk gelişimci eşi, Katie'yi evlat edinirken mesleki gelişimlerini göz önüne almış ve Katie'yi araştırmalarının deneme tahtası olarak görmüşlerdir. Araştırma başarıya ulaşmadığında, Katie evden gönderilmektedir. Katie başlangıçta kendisine gösterilen bu yoğun ilgi karşısında yıllardır içinde bulunduğu yalnızlıktan kurtulmuş, sevildiğini hissetmiş, insanlara güvenmeyi öğrenmiştir. Dr. Norman'ın evinden annesinin evine getirildiğinde Katie'in oldukça üzgündür ve Doktorun gitmesiyle bir kez daha terkedildiğini anlayan Katie, gözyaşlarıyla üzüntüsünü ifade etmiştir. Yaşamına dair hiçbir kararı kendisi alamadığı gibi, hayatını etkileyen değişiklikler Katie'in duyguları hiçe sayılarak alınmaktadır. Katie'den bilmediği kendisine öğretilmeyen becerilere sahip olması, evin içerisinde tükürmemesi, toplum içinde mahrem yerlerine dokunmaması istenmektedir. Bilmediklerinden ötürü suçlu bulunmak Katie için oldukça yaralayıcıdır. Katie'in gelişebileceğine inanmayan ve onu istemeyen bir annesinin oluşu Katie'i duygusal çöküşlere itmiştir.

Katie'i yeni evlat edinen dindar ailenin kuralları ve aile yapısı çok farklıdır. Ancak Katie bu farklılığı algılayabilecek bilişsel yeterlilikte değildir. Katie yeni ailesindeki işitme engelli kız kardeşiyle işaret dilini kullanarak konuşmaktadır. İki kız kardeş akıcı bir biçimde işaret dili kullanmaktadır. Ancak anne ve babaları işaret dilini anlamadıkları için kullanmamalarını söylemekte ve onları sert bir dille uyararak sözel dil ile konuşmaları gerektiğini ifade etmektedir.

Katie'in annesi Louis ve Sandra'nın son karşılaşmasında Louis kızının bilimsel bir proje olarak görüldüğünü belirtmiştir. Katie kilitli odasından çıkarıldığında tüm medyanın odağı olmuş pek çok doktor için kariyer basamaklarını hızla tırmandıracak araştırma konusu olarak görülmüştür. Sandra çalışmalarını önemseyen, elbette ki kariyerini düşünen genç bir araştırmacıydı. Ancak Katie ile olan ilişkilerinin derinine inildiğinde yoğun bir bağlılık görülmektedir. Hiç kimse tarafından sevilmeyen, annesinin bile istemediği Katie'e kıymet veren kişi olan Sandra, en başından itibaren Katie'in sevgiye, aileye ihtiyacı olduğunu savunmuş, onunla bazen annesi bazen öğretmeni olup ona ihtiyacı olan anlayışı göstermiştir. Sandra bu ilgiyi Katie'e sağlamaya çalışırken, aynı zamanda onun pek çok ev ve aile değiştirmesine de kayıtsız kalmıştır.

Her ayrıldığı evden gözyaşlarıyla ayrılan Katie'nin her defasında yeniden terk edildiğini hissetmesi, yaşadığı hayal kırıklıkları öğrenme süreçlerini de olumsuz yönde etkilemiştir. Hiçbir ev sahibi tarafından bir evlat olarak sahiplenilmemiş, duygusal yoksunluğunu azaltacak bir adım atılmamıştır. Kalbinde oluşan derin yaraları görmek istemeyen geçici anne babalar, Katie'nin zihninde benzer izler bırakarak onu bir sonraki 'sahibine' göndermiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde "Mockingbird Don't Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)" filminin bağlanmanın ve kritik dönemin öğrenme ve gelişim süreci üzerindeki etkisi erken çocukluk kavramları açısından ilişkili olabileceği düşünülen sahnelerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Bağlanma

Aile ortamı ve ebeveynlerin çocukla ilişkisi, tutumları, davranışları gibi faktörler çocuğun gelişimi ve hayatı üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Erken çocukluk yıllarında ebeveyni tarafından sergilenen tutum ve davranışlar neticesinde bilişsel, fiziksel, sosyal-duygusal ve dil gelişim süreçleri etkilenmektedir (Kasuto, 2005). Erken çocuklukta temeli atılan sağlıklı bağlanmanın gelişim süreci üzerindeki etkisi önceki bölümde bahsedilmiştir. Katie karakterinin bebeklikten 13 yaşına kadar büyüdüğü ortamın, evrenin ve ebeveynlerinin sağlıklı bağlanmanın gerçekleşmesine neden olacak fırsatları vermedikleri görülmektedir. Filmin ilk iki dakikasında Katie'nin bebeklikten 13 yaşına kadar ışık geçirmeyen odada sandalye üzerinde kolları bağlı olarak gerçekleşen gelişim süreci gösterilmektedir.

Filmin ilk iki dakikasında oyuncuların isimleri siyah zemin üzerinde beyaz puntolu olarak gösterilmektedir. Oyuncu isimlerinin gösterilmesi süresince aralarda Katie'nin bebeklik, çocukluk ve son olarak 13 yaşındaki halinin kayıtlarıyla beraber penceresi gazete kağıtlarıyla kapatılmış olan içerisinde bir sandalye, bir kafes şeklinde yatak ve birkaç plastik kovanın olduğu odası gösterilmektedir. Yaş dönemlerinin gösterildiği tüm sahnelerde Katie, sandalyeye oturtulmuş ve kolları bağlı şekilde durmaktadır. Üzerinde incecik bir bez parçası kıyafet görevi görmekte, yüzü, başı ve üzeri yemek atıkları ve kir içerisindedir. (00'.00'' - 02'00'') Her yavrunun ihtiyacı olan

bağlanma için, annenin bebeğine dokunması, onu sevmesi, okşaması, onun gözlerinin içine bakıp gülümsemesi, ona sarılması duygusal bir bağ kurması gerekmektedir.

Harly Harlow'un teorisine göre beslenme dışında sevgi, şefkat, yumuşaklık gibi faktörlere bağlı olarak da bağlanmanın geliştiği ifade edilir. Farklı anne figürleri ile bağlanma davranışını ve oluşumunu incelediği, kafaları tahtadan olan biri tel diğeri sünger ve havludan yapılmış iki anne maymun ile sonrasında hareket eden ve hareket etmeyen anne maymunlarla çalışmalar yürütmüştür. Çalışmalar sonucunda bağlanmanın fiziksel yakınlık kurmayla beraber yaşamda var olmak ve korunma duygusunu sağlamak olduğunu açığa çıkarmıştır (Bulut-Pedük, 2019).

Sandra: Louis! Umarım Katie'i bir enstitüye yollama gibi bir fikrin yoktur.

Louis: Başka seçeneğim olduğunu sanmıyorum. Sürekli yeni sildiğim yere tükürüyor. Kapılara pencerelere ve sürekli mahrem yerlerinde elleri geziyor. Asla bir şey öğrenemeyecek.

Sandra: Doğru bu konuda yetersiz.

Louis: Tanrım onunla nasıl baş edebilirim ki ben. Onun bir sürü problemi var ve bu problemlerin neler olduğunu asla bilmiyorum.

Sandra: Katie gibi bir çocuğu asla enstitüye vermemelisin. Onun için çok vahşi ve duygusuzca olur. Onun sevgiyi ihtiyacı var. Bir aileye. (67' 15'' - 68'32'')

Filmde Sandra, Katie'nin annesi Louis'in kızının problemlerini dile getirerek enstitüye kapatma düşüncesini anlayınca buna karşı çıkıyor. Asıl ihtiyacı olan şeyin sıcak ve sevgi dolu bir yuva olduğunu anlatmaya çalışıyor. Sevgi dolu bir ortamın ona daha iyi geleceğine ve mutlu olacağına inanıyor. Katie'nin babası tarafından küçük yaştan itibaren hücre gibi bir odada büyütülmesi ve sadece beslenme ihtiyacının karşılanması sevgi ve sıcaklık ihtiyacının karşılanmamasına neden olmuştur. Gelişim psikologları uzun yıllar bebeğin bağlanacağı kişinin, kendisini doyuran kişi olacağını düşünmüşlerdir. Ancak; 1971 yılında Harry Harlow'un maymunlarla yaptığı bir çalışmanın neticesinde bebeklerin sadece sütle yaşayamayacağını ve karnını doyumla bağlanmanın oluşmadığını, bu bağın ancak anne ve bebeğin yakın bedensel temas kurmasıyla oluşabileceğini ortaya koymuştur.

3.2. Kritik Dönem

Erken çocukluk döneminin ilk yıllarında beyin gelişimi çok hızlıdır. Bu süreçte meydana gelebilecek hastalıklar, kazalar, ebeveynlerin ihmali ve istismarı çocuğun mevcut gelişimi üzerinde yıkıcı etkiler ve kalıcı izler bırakmaktadır (DeBellis, Hooper, Spratt ve Wooley, 2009). Çocukların maddi gelir için çalıştırılması ebeveyn yokluğu veya bakım yetersizliği, sokakta yaşaması, ihmal ve istismara uğraması, başka bir ülkeye göç etmesi, teknoloji bağımlısı olması gibi durumlar erken çocukluk döneminde çocuk için risk oluşturmakta veya özel gereksinimli olmasına neden olabilmektedir (Ayyıldız, 2019). Erken çocukluk döneminde ebeveynlerin çocuklarıyla uygun bir şekilde ilgilenmesi ilerleyen süreçteki yaşamında sosyal, bilişsel, duygusal, fiziksel ve dil gelişimi olarak ne kadar sağlıklı bir birey olacağını belirlemede etkindir (Bee ve Boyd, 2009'dan aktaran Ayyıldız, 2018). Aşağıda alanyazınla ilgili olduğu düşünülen film kesitlerine yer verilmiştir.

Sandra: Piyano çalıyor.

Katie: Eski yaşamını hatırlıyor. Babasının ona vurduğu sahneleri zihninde canlandırıyor ve ağlıyor.

Sandra: Katie'nin ağladığını görünce piyano çalmayı bırakıyor ve Ne oldu Katie? diye soruyor.

Katie: Korkmuş bir ifadeyle ellerini yüzüne kapatıp ağlamaya devam ediyor.

Sandra: Korkma, sana asla zarar vermem diyor.

Bir sonraki gün Sandra, Katie ve annesi Louis sahilde otuyorlar. Katie ise kum ve su dalgalarıyla eğleniyor.

Sandra: West (Katie'nin babası) despot bir adamdı. Katie, dün anlatmaya çalıştı. Kendi kelimeleriyle şöyle dedi. Baba büyük çubukla vuruyor. Kocanız bunu neden yapıyordu?

Louis: West gürelden pek hoşlanmazdı. Bu yüzden çocukları da sevmezdi ve Katie biraz yaramazdı bazen.

Sandra: Güreltü mü yapardı?

Louis: Evet ve West bir gün eve elinde kalın bir sopayla geldi ve evin bir köşesinde onu dövdü.

Sandra: Ne kadar döverdi?

Katie: Çok sık değil. Gürültü yaptığında dövmekle kalmazdı. Hırlardı köpek gibi. (54' 05'' - 57'06'')

Filmde Katie'nin ebeveynleri tarafından istismar ve ihmale uğraması tüm gelişim alanlarını etkilemiştir. Fiziksel olarak yürümekte, koşmakta ve merdiven çıkmakta zorlanmaktadır. Katie, tüm gelişim alanlarında yetersizlikler yaşasa da uzmanların üzerinde durduğu, önemli buldukları konu dil gelişimi olmuştur. Uzmanların ve doktorların üzerinde durduğu dil gelişimiyle ilgili filmde kesitler:

Dr. Stan: "Birkaç renk bildiği söyleniyormuş. Bir de "anne" dediğini duymuş galiba ama belli belirsiz konuşuyormuş. Bir ara ben de "anne" dediğini duydum ama sustu tek kelime konuşmadı.

Sandra: 14 yaşında doğru mu? Çok kritik dönemde bazı şeyleri yaşamış. Lenneberg'in teorisini düşün. Bu yaşa kadar konuşmayan çocuklar bundan sonra hiç konuşamazlar.

Dr. Norm: Bana kalırsa henüz ergenlik çağını geçmiş değil anlayacağın bu teori doğru olsa bile konuşmak için hala zaman var diyorum pes etmeyelim." (11'05'' - 11'40'').

Dr. Stan: "Ağzındaki tam çiğnemedi yutuyor. Bir süre lokmayı ağzında evirip çevirdikten sonra yutuyor." (15'05'' - 15'10'').

Sandra: "Konuşmasındaki sorunun ailesinden kaynaklandığını düşünüyorum. Çocuklar doğduklarında dilin lengüistik yapısı bellidir. Zamanla bunu geliştirmeleri gerekir. Katie'nin ailesi onu soyutlamış." (31'45'' - 31'57'').

Sandra: "Seviyeyi aşamıyor. Sanırım yöntem onda işe yaramıyor. Yani kelime bilgisi var ama istenilen seviyede değil. Yaşıtlarının seviyesine bir türlü ulaşamıyor ne yazık ki. Öğrendiği kelimelerle gramer yapısına uygun bir türlü cümle kuramıyor. Gramer yapısı gelişmiyor. "Dikiş dikmesini severim yerine dikiş dikmek beni sever." diyor. Sürekli aynı şeyleri yapıyor. Kurduğu cümlelerle anlatmak istedikleri farklı." (60'00'' - 61'07'').

Dil gelişimiyle ilgili yer verilen kesitler incelendiğinde yapılan müdahalelere rağmen Katie'nin bir yetişkin gibi kendini ifade edemediği görülmektedir. Kelime bilgisinin ve gramer yapısının beklenenin altında olduğu vurgulanmıştır. Dilin gramer kuralları 'İlk Gramer Evresi' ile 2-3 yaşlarında kazanılmaya başlanmaktadır. Çocukların kelime dağarcıkları zenginleştikçe kurdukları cümleler de çeşitlenmektedir. 4 yaşa gelindiğinde kişi zamirleri, iyelik/çoğul eklerini öğrenir, 5 yaşta zengin bir sözcük hazinesi ile neden/nasıl sorularına yanıt verebilirler. Bebeğin ana dilinin yapısı, bebeğe bakım veren yakın çevresindekilerin kullandığı dil ile şekillenir. Kritik dönemlerde aksamalar olduğunda dilde telafi edilmesi güç yetersizlikler görülebilmektedir (Demirezen, 2003). Katie kendisine öğretilen kelime ve cümleleri tekrarlıyor zaman zaman bağlamına uygun olarak kullanıyor olabilir. Ancak erken çocukluk döneminde dile ve bilişsel becerilere dair deneyimlerin azlığı dili gramer yapısına uygun biçimde kullanmasını engellemektedir. Yapılan çalışmaların sonucunda yaşlıtlarının seviyesinde sözcük dağarcığının olmaması, kendini ifade etmede zorlanması ve dili gramer kurallarına uygun olarak kullanamaması dil ediniminde kritik evrelerin önemini vurgulamaktadır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma bulguları incelendiğinde. "Mockingbird Don't Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)" filminin erken çocukluk döneminde kritik dönemlerin, uygun müdahalelerin çocuğa sunulmasına hizmet eden erken çocukluk özel eğitiminin çocuğun tüm gelişim alanları ve ileriki yaşantısı üzerinde şekillendirici etkisi olduğu gönü göstermiştir. Katie'nin ebeveynleriyle sağlıklı bir bağlanma gerçekleştirememesi sadece dil gelişimini değil fiziksel, sosyal, kişilik gelişimi gibi birçok alanda direnç göstermesine neden olmuştur. Alanyazın incelendiğinde çocuğun ebeveynleriyle kurmuş olduğu güvenli bağın yaşam boyu etkisini sürdüreceği ifade edilmiştir (Tüzün ve Sayar, 2006).

Katie, gelişim dönemlerinin tüm kritik evrelerini, ışık almayan odada ve sandalyeye kolları bağlı oturtularak karşılamıştır. Fiziksel gelişimine katkıda bulunacak büyük-küçük kas becerilerini geliştirmesine hizmet edecek bir ortam ve çevre sunulmamıştır. Dil gelişimini hızlandıracak zengin uyaranlardan yoksun bırakılmıştır. Beynin en hızlı sürede gelişimini tamamladığı erken dönemde ebeveynleri tarafından istismar ve ihmale uğraması tüm gelişim alanlarında yetersizlikler yaşamasına yol açmıştır. Bununla ilgili alanyazın incelendiğinde beynin en hızlı haliyle geliştiği dönemde bakım verenlerden gelen sevginin, uyarımın ve rahatlığın sinirsel bağlantıların daha hızlı ve güçlü oluşmasına yol açtığı; tam tersi bir durumda ise beynin gelişimini yeteri kadar tamamlamadığını ve bu durumun tüm gelişim alanlarını olumsuz etkilediği belirtilmiştir (Akdağ, 2015; Ghebreyesus, 2018).

Filmde 13 yaşında olan Katie'ye yapılan tüm müdahalelere rağmen dil gelişiminin beklenenin altında olduğu ve dili gramer kuralına uygun olarak konuşmadığı üzerinde durulmaktadır. Dilbilimci Porzig'e göre, bir dilin konuşuluyor kabul edilmesi için gramer ve sözlükle ifade edilebilecek telaffuz şeklinin iyi bilinmesi ve bu dilbilgisi kurallarına uygun olarak söyleyişi sürdürmek gerekmektedir (Porzig, 1986). Kişilerin doğuştan getirdiği dil kapasiteleri beyinle ilgilidir ve konuşma, beyindeki Broca ve Wernick alanlarında denetlenmektedir. Beyindeki Broca alanı, konuşma seslerini ayırt ederken, Wernick alanı ise dili her türlü ifade şekliyle anlama yeteneğini yönetmektedir. Wernick alanındaki herhangi bir incinme ise dil becerilerini aksatmaktadır (Dağabakan ve Dağabakan, 2007). Filmde Katie'nin dili gramer yapısına uygun kullanamamasının nedeni erken çocuklukta, dil gelişimindeki kritik dönemin atlanması, dil becerilerinin kazanılması ve gelişmesinde etkisi bulunan sevgi, ilgi, zengin uyaran gibi çevresel desteği görmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Dil, belirli evre ve zamanla kazanılan kurallar bütünüdür (Dağabakan ve Dağabakan, 2007). Çocuk çevreyle etkileşim kurma, taklit, model alma gibi yatırımların zamanında kendisine sağlanması sonucunda da dili kazanmaktadır (Kol, 2011). Filmde Katie'ye erken çocukluk dönemini işlevsel olarak geçirmesi ve desteklenmesi açısından ebeveynlerinin imkân sunmadığı görülmektedir. Halbuki dil gelişiminin ortaya çıkışına ilişkin görüşlerden biri olan Davranışçı Yaklaşım'a göre, anne veya çocuğun bakımında önemli görülen kişilerin etkileşimleri çocuk tarafından zamanla dile dönüştürülür ve ödül/ceza gibi pekiştiriciler ile dil gelişimi desteklenir ve sonucunda konuşma şekillenir (Dağabakan ve Dağabakan, 2007). Filmde de Katie'nin dil gelişimi için gerekli olan bakım verenlerden gelen uyaran, etkileşime dayalı iletişimin sınırlı olduğu görülmektedir. Dilin en hızlı geliştiği dönem 0-3 yaşlar arasındadır. Doğumdan 6 yaşına kadar dinleme, konuşma, okuma/yazma gibi dil gelişim kademelerinin ise 6 yaşına kadar olan sürede gerçekleştiği kabul görülmektedir (Yapıcı, 2004). Dilin öğrenilmesine ilişkin yapılan çalışmalar çoğunlukla erken çocukluk dönemini işaret etmektedir. Araştırmacıların görüşlerine göre, çocukların 4 yaşın sonuna kadar dil gelişimini tamamladıkları ve dilin otomatik bir kurguya dönüştüğü, bu vakitten sonra öğrenilenlerin ise önceden öğrenilmiş dil özelliklerine göre biçimlendiği ifade edilmektedir (Yılmaz, 1974'ten akt. Yapıcı, 2004). Dilin inceliklerinin öğrenilmesi ve dil kullanma ustalığının gelişmesinin 5 ile 10 yaşları arasında olduğu kabul edilmektedir (Yapıcı, 2004). Filmde Katie, esareten kurtulduğunda 13 yaşındaydı ve sonraki eğitimleri boyunca da dili gramer yapısına uygun olarak kullanma ustalığına erişememişti.

Bebeklerin dünyaya geldikleri andan itibaren dil gelişiminde evrensel olduğu kabul edilen dil öncesi dönem gelişim süreçlerinden geçtikleri bildirilmektedir. Evrensel aşamaların tamamlanmasının ardından her çocuk kendi yaşadığı ortama ait dilinin gramer yapısına uygun dili kullanmaya başlar (Kol, 2011). Dil gelişim seyri içinde 9-18 aylarda sentaks (cümle) düzeyinde, 18-36. aylarda semantik (anlam) düzeyde dil gelişimi sağlanır. Çocuğun 18-36 aylarda kazanması beklenen semantik kategorinin gelişimi, doğrudan bilişsel gelişim ve kelime gelişimiyle alakalıdır. Sentaks düzey ise kelimelerin yan yana gelişi, kelimelerin diziliş kuralı ve kelimelerdeki anlam farklılıklarının çocuk tarafından ayırt edilebilmesini içermektedir. Örneğin "Çocuk köpeği arıyor." ve "Köpek çocuğu arıyor." cümlelerindeki anlamsal farklılığın ayırt edilebilmesi durumudur (Karacan, 2000). Filmde sıklıkla dil gelişim seyri içinde Katie'nin gramere uygun dili kullanma becerisindeki yoksunluğa ve bu beceriyi edinmedeki güçlüğüne yer verilmiştir. "Seviyeyi aşamıyor. Sanırım yöntem onda işe yaramıyor. Yani kelime bilgisi var ama istenilen seviyede değil. Yaşıtlarının seviyesine bir türlü ulaşamıyor ne yazık ki. Öğrendiği kelimelerle gramer yapısına uygun bir türlü cümle kuramıyor. Gramer yapısı gelişmiyor." Repliğinde dil gelişim seyri içinde 9 ve 18. aylarda kazanılması beklenen evrelerin 13 yaşına gelmiş Katie ile bir türlü telafi edilemediği bilgisine yer verilmiştir. Ayrıca "Dikiş dikmesini severim yerine dikiş dikmek beni sever." diyor. Sürekli aynı şeyleri yapıyor. Kurduğu cümlelerle anlatmak istedikleri farklı." repliğinde de Katie'nin zamirleri kullanmadaki zorluğu açıkça anlaşılmaktadır. Dil gelişim aşamalarında çocukların ilk kelimeleri isimlerden meydana gelmektedir. İsimlerin ardından fiiller, sıfatlar, edatlar gelmektedir ve en son aşamada zamirlerin kullanımı görülmektedir (Kol, 2011). Zamirlerin kullanılması çoğunlukla çocuklar için daha karmaşık bir beceridir. Konuşma dilinde sıklıkla zamirlerin karıştırıldığı cümlelerin kullanılıyor olması ifade edici dil becerilerindeki bozukluk belirtilerindedir (Karadeniz, 2013).

Bu araştırmada çocuğun gelişim sürecinde etkili olan tüm kritik evreler ve "Mockingbird Don't Sing (Kuşlar Artık Şarkı Söylemiyor)" filminin tüm sahneleri ele alınmamıştır. Filmde erken çocukluk döneminde bağlanma ve kritik dönemin önemine örnek oluşturulabilecek sahneler analiz edilmiştir. Bununla birlikte analizler yapılırken Katie karakterine odaklanılmıştır. Filmde yer alan diğer karakterlerin yaşamları da analiz edilebilir. İleride gerçekleştirilecek araştırmalarda bağlanma stilleri, kritik dönemin tüm evreleri gibi alanlar incelemelere dâhil edilebilir.

Bu film ve benzer filmler özel eğitim bölümü dışında çocuk gelişimi, psikoloji, gölge öğreticilik gibi bölümlerde eğitim gören öğrencilere izletilebilir. Bu tür analizlerin öğrenciler tarafından yapılması erken çocukluk gelişiminin önemi, bir gelişim alanındaki aksaklığın diğer gelişim alanları üzerindeki etkisi ve kritik dönemin ne düzeyde önemli olduğu noktasında farklı bir bakış açısı kazandırması ve farkındalık oluşturması açısından katkısı olacaktır.

5. KAYNAKÇA

- Akdağ, F. (2015). Çocukta beyin gelişimi ve erken müdahale. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1, 97-100.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dil bilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Anliak, Ş. (2004). Okulöncesi dönemde çocuğun yaşamında baba ve erkek öğretmenin rolü ve önemi. *Ege Eğitim Dergisi*, 5, 25-33.
- Ainsworth, M., D., S., & Bowlby, J. (1991). An ethological approach to personality development. *American Psychologist*, 46, 333- 341. doi: 10.1037/0003-066X.46.4.333
- Aral, N., & Baran, G. (2011). *Çocuk gelişimi*. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Ayyıldız, E. (2018). Erken çocuklukta özel eğitim/müdahale nedenleri. Y. Fazlıoğlu ve H. Şengül-Erdem (Ed.), *Özel Gereksinimli Çocuklar Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitim* (ss. 187-218). Ankara: Vize Akademik.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 240- 255.
- Dağabakan F., Ö., & Dağabakan D. (2007). Dil ve çocukta dil gelişim kuramları. *Milli Eğitim*, 36(174), 155-161.
- DeBellis, M. D., Hooper, S. R., Spratt, E. G., & Woolley, D. P. (2009). Neuropsychological findings in childhood neglect and their relationships to pediatric PTSD. *Journal of the International Neuropsychological Society*, 15, 868-878. doi: 10.1017/S1355617709990464.
- Demirci, A., & Kartal, M. (2012). Çocukluk dönemine ait önemli bir sorun: Gelişme geriliği ve erken tanının önemi. *Turkish Family Physician*, 3(4), 1-6.
- Demirezen, M. (2003). Yabancı dil ve ana dil öğreniminde kritik dönemler. *Dil Dergisi*, 118, 5-15.
- Erbay, E. (2009). *Çocuk hakları*. E-kitap.
- Ghebreyesus, T. A. (2018). Placing nurturing care at the centre of global initiatives to improve child health and development. *Early Childhood Matters*, 1-4.
- Gander, M., J., & Gardiner, H., W. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi* (7. Basım). Ankara: İmge Kitabevi.
- İlaslan, Ö. (2009). *Çocukların bağlanma davranışlarının özlük nitelikleri ve anne bağlanma stillerine göre incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Karacan, E. (2000). Bebeklerde ve çocuklarda dil gelişimi. *Klinik Psikiyatri*, 3, 263-268.
- Karadeniz, H. K. (2013). *Otizmlili ve normal gelişim gösteren çocukların alıcı dil becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Karakaş, B., & Çevik, Ö. Ç., (2016). Çocuk refahı: Çocuk hakları perspektifinden bir değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(3), 887-906.
- Kasuto, S. (2005). *Özel anaokullarına devam eden 6 yaş çocuklarının cinsiyet özelliklerine ilişkin kalıp yargıları ile annenin sosyal uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kırbaç, E. (2017). *Çocuk istismarı ve ihmalinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kol, S. (2011). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-21.

- Köse, D., Çınar, D., & Altınkaynak, S. (2013). Yenidoğanın anne ve baba ile bağlanma süreci. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 22(6), 239- 245.
- Kurt, S. L. (2016). Çocuk haklarına ilişkin temel uluslararası belgeler ve Türkiye uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 36, 99-127. doi: 10.21560/spcd.28915
- Maltepe Üniversitesi. (2021). *Birleşmiş milletler çocuk hakları bildirgesi*. Erişim Adresi: <https://www.maltepe.edu.tr/Content/Media/CkEditor/29042020025606457-cocukhaklari.pdf>
- Öngider, N. (2013). Anne- baba ile okulöncesi çocuk arasındaki ilişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 420-440.
- Özdemir, O., Özdemir, G. P., Kadak, M. T., & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 4(4), 566-589.
- Özmert, E. N. (2006). Erken çocukluk gelişiminin desteklenmesi- III: Aile. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 49, 256-273.
- Porzig, W. (1986). *Dil denen mucize II* (Çev. Vural ÜLKÜ). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Sun, M., & Rugolotto, S. (2004). Assisted infant toilet training in a western family setting. *Development and Behavioral Pediatrics*, 25(2), 99-101. doi: 10.1097/00004703-200404000-00004.
- Ummanel, A., & Dilek, A. (2016). Gelişim ve öğrenme. S. Çelenk (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (ss. 36-52). Ankara: Pegem Akademi.
- UNİCEF. (2021). *Çocuk hakları sözleşmesi*. Erişim Adresi: <https://www.unicef.org/turkey/çocuk-haklarına-dair-sözleşme>.
- Yapıcı, Ş. (2004). Çocukta dil gelişimi. *İnsan Bilimleri Dergisi*, 1303-5134.
- Yavuzer, H. (2001). *Doğum öncesinden ergenlik sonuna çocuk psikolojisi* (21. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuğunuzun ilk 6 yılı* (20. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

6. EXTENDED ABSTRACT

This study has been discussed in order to present a different perspective to the critical stages in the development of the child by associating the film, which was adapted from real life and released in 2001, with the field of special education. For this purpose, the effect of other characters on Katie character in the movie was tried to be analyzed in terms of special education in early childhood. Scenes that are thought to be related to attachment and the critical period are tried to be explained by referring to the importance of early childhood development.

The movie "Mockingbird Don't Sing (Birds Don't Sing Anymore)" requires that the early childhood years be examined by multidisciplinary fields in terms of revealing the care style and caregiver relationship and revealing the importance of developmental follow-up in early childhood years. So much so that meeting the basic needs such as nutrition and cleaning, how these needs are met, and the psychological health of the person responsible for meeting the needs of the baby, as well as the bonding relationship that he establishes with the baby he cares, has resulted in many areas. It is also discussed that the skills expected to be acquired in early childhood cause developmental delays that cannot be compensated in the course of development, the intervention of these retardations with individualized education methods within the scope of special education, and the inadequacy of education due to the passing of critical stages in this education process. As a result, it was deemed necessary to analyze the film on the grounds that the early childhood years have a critical effect on all developmental areas of the child and that the person interacting with the child, even the parents, may have attitudes and beliefs that may negatively affect the child's development.

In the study, the document analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used. Qualitative research is a research method in which qualitative data collection methods such as observation, interview and document analysis are used, and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a realistic and holistic way in their natural environment (Yıldırım & Şimşek, 2018). The document analysis

method includes the analysis of visual materials such as written materials, films, videos and photographs related to the cases that are aimed to be examined (Yıldırım & Şimşek, 2018).

When the research findings are examined. It has been seen that the movie "Mockingbird Don't Sing (Birds Don't Sing Anymore)" has a shaping effect on all developmental areas and future life of the child, with early childhood special education serving to present critical periods and appropriate interventions to the child in early childhood. Katie's inability to establish a healthy bond with her parents caused her resistance not only in language development but also in many areas such as physical, social and personality development. When the literature is examined, it is emphasized that the bond established by the child with his parents will continue throughout his life (Sayar & Tüzün, 2006).

Katie met all the critical stages of her developmental stages in the darkened room, sitting in a chair with her arms folded. An environment and environment that will serve to develop large-small muscle skills that will contribute to his physical development has not been provided. It is deprived of rich stimuli that will accelerate language development. Abuse and neglect by the parents in the early period, when the brain's development is completed in the fastest time, has led to inadequacies in all developmental areas. When the relevant literature is examined, it is stated that the love, stimulation and comfort from caregivers during the period when the brain develops in its fastest state led to faster and stronger neural connections; In the opposite case, it was revealed that the brain could not complete its development sufficiently and this situation negatively affected all developmental areas (Akdağ, 2015; Ghebreyesus, 2018).

In the movie, it is emphasized that despite all the interventions made to Katie, who is 13 years old, her language development is below expectations and she cannot speak the language in accordance with the grammatical rules. According to the linguist Porzig, in order for a language to be considered spoken, it is necessary to know the pronunciation that can be expressed with grammar and a dictionary, and to continue the conversation in accordance with these grammatical rules (Porzig, 1986). The innate language capacities of people are related to the brain and speech is controlled in the Broca and Wernick areas of the brain. Broca's area in the brain distinguishes speech sounds, while Wernick's area manages the ability to understand language in all forms of expression. Any injury in the Wernick area hinders language skills (Dağabakan & Dağabakan, 2007).

In this research, all the critical stages that are effective in the development process of the child and all the scenes of the movie "Mockingbird Don't Sing (Birds Don't Sing Anymore)" were not discussed. Scenes in the movie that can be exemplary of the importance of attachment, critical period and early childhood are analyzed. However, the analysis focused on the character of Katie. The lives of other characters in the movie can also be analyzed. In future studies, areas such as attachment styles and all phases of the critical period can be included in the studies.